

L-ISTAZZJONAR TAL-ĦADDIEMA

Kif stabbilit fit-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, il-libertà tal-istabbiliment u l-libertà li jiġu pprovduti servizzi jggarantixxu l-mobilità tan-negozji u tal-professionisti fl-UE. Madankollu, sabiex tiġi żgurata mobilità u kompetizzjoni ġusti, hemm ukoll liġijiet speċifiċi tal-UE li jirregolaw id-drittijiet tal-ħaddiema stazzjonati.

IL-BAŽI ĠURIDIKA

L-Artikoli 54 u 56 sa 62 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

L-OBJETTIVI

"Ħaddiem stazzjonat" huwa impjegat li jintbagħat mill-impjegatur tiegħu biex iwettaq servizz fi Stat Membru ieħor tal-UE fuq bażi temporanja. Il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-istazzjonar ta' ħaddiema hi ġeneralment meqjusa bħala tentattiv immirat biex ikunu rregolati u bbilanċjati ż-żewġ prinċipji li ġejjin:

- il-ħolqien ta' kondizzjonijiet ekwi għall-għoti ta' servizz transfruntier b'mod li dan ma jkun ristrett kemm jista' jkun possibbli;
- il-protezzjoni tad-drittijiet tal-ħaddiema stazzjonati permezz ta' sett komuni ta' drittijiet soċjali garantiti bil-ħsieb li jiġi evitat trattament inġust u tinħoloq forza tax-xogħol bi prezz baxx.

IL-KISBIET

A. L-Istorja tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar ta' Ħaddiema: l-appoġġ għall-Moviment Liberu tas-Servizzi

L-Istorja u l-bażi ġuridika tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar ta' Ħaddiema (PWD) nibtu mil-libertà li jiġu pprovduti s-servizzi (l-Artikolu 56 tat-TFUE) u mill-impenn tal-UE biex jitneħnew l-ostakoli għall-moviment transfruntier liberu tas-servizzi fis-suq intern. Hekk kif l-Unjoni Ewropea kibret fl-1986, wara l-adeżjoni ta' Spanja u l-Portugall, il-kwistjoni ta' provvista transfruntiera ta' servizzi kienet fuq quddiem nett fid-dibattitu tas-suq intern. Wara paralizi leġiżlattiva li damet għaxar snin, kienet sentenza tal-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja (C-113/89), flimkien mal-adeżjoni tal-Awstrija, il-Finlandja u l-Iżvezja, li eventwalment wasslu għall-adozzjoni ta' direttiva li tirregola s-sitwazzjoni tal-ħaddiema stazzjonati.

L-ewwel direttiva ġiet adottata fis-16 ta' Diċembru 1996. Hija stabbiliet sett ta' termini minimi "fundamentali" tal-impjeg u tal-kondizzjonijiet tax-xogħol (bħalma huma perjodi

massimi ta' xogħol, it-tul minimu tal-vaganzi annwali mħallsa, ir-rati minimi ta' flus, is-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, eċċ.) li jridu jiġu rispettati f'konformità mal-prinċipju tal-istat ospitanti. Għall-bqija tar-relazzjoni ta' impjieg, jibqgħu japplikaw ir-regoli tal-liġi tax-xogħol tal-pajjiż mittenti. Fir-rigward tas-sigurtà soċjali, il-ħaddiema stazzjonati baqgħu assigurati fis-sistema tas-sigurtà soċjali tal-pajjiż ta' origini tagħhom sakemm l-istazzjonar – b'mod ġenerali – idum inqas minn sentejn. Fejn jikkonċerna t-tassazzjoni, id-dritt għat-taxxa fuq id-dħul jibqa' dak tal-pajjiż mittenti għal 183 jum u mbagħad wara li jgħaddi dak il-perjodu jmur għand il-pajjiż riċeventi.

Għaldaqstant, id-differenzi tal-kost lavorattiv bejn il-ħaddiema lokali u dawk stazzjonati, li bħala medja jkunu stazzjonati għal perjodu ta' bejn 3 xhur u 4, jista' jkun ukoll konsiderevoli, jiddependi mil-livell tal-pagi, il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali u t-taxxa fuq l-introjt u li għandha titħallas.

Fis-snin ta' wara l-adozzjoni tal-PWD, l-implimentazzjoni, l-interpretazzjoni legali u r-regolamentazzjoni fil-każ partikolari ta' ħaddiema stazzjonati ġabu magħhom tliet sfidi speċifiċi:

- żieda fid-distakk tal-pagi u fid-diverġenza tal-kostijiet lavorattivi, li tagħmilha aktar attraenti għan-negozji li jużaw ħaddiema stazzjonati; bħala konsegwenza, bejn l-2010 u l-2014 l-għadd ta' ħaddiema stazzjonati żdied b'44,4%;
- ambjent li jwassal għal prattika ħażina, bħar-rotazzjoni tal-istazzjonar jew il-prattiki tal-kumpaniji tal-isem, li sfruttaw il-lakuni fid-Direttiva biex jevitaw il-leġiżlazzjoni dwar l-impjieg u s-sigurtà soċjali u jinvolvu ruħhom f'operazzjonijiet fi Stati Membri oħra;
- nuqqas ta' ċarezza fl-istandards stabbiliti u nuqqasijiet fil-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet, kemm fi ħdan l-Istati Membri kif ukoll lil hinn mill-fruntieri, u dan ħoloq problemi għall-korpi inkarigati mill-infurzar tal-liġi.

Fid-dawl tad-dispożizzjonijiet tal-politika soċjali introdotti fit-Trattati Ewropej wara r-reviżjoni tat-Trattat ta' Lisbona 2007, kien hemm dubju dwar jekk il-PWD tal-1996 kenitx l-istrument legali adegwat biex jiġu żgurati kondizzjonijiet ekwivalenti għall-provvista transfruntiera libera ta' servizzi waqt li fl-istess ħin tingħata bażi adegwata għad-drittijiet soċjali tal-ħaddiema. F'każijiet li fihom il-PWD tħalli l-implimentazzjoni u l-infurzar ta' standards minimi ta' impjieg f'idejn l-Istati Membri, l-interpretazzjoni tat-terminoloġija fil-PWD tissejjes fuq is-sentenzi tal-QĠUE. Madanakollu, is-sentenzi tal-QĠUE, mill-adozzjoni tal-PWD, ma pprovdewx iċ-ċarezza tad-dritt meħtieġa. Kif il-Kummissjoni bir-raġun tosserva, in-nuqqas ta' standard ċar jiġġenera incertezza f'dawk li huma r-regoli kif ukoll diffikultajiet prattiċi għall-korpi responsabbli mill-infurzar tar-regoli fl-Istat Membru ospitanti; għall-fornitur tas-servizz meta jiddetermina l-paga dovuta lil ħaddiem stazzjonat; u għall-ħaddiema stazzjonati stess li jkunu jafu bi drittijiethom. Barra minn hekk, permezz tal-erba' sentenzi li tat fl-2007/2008 fil-kawżi Viking (C-438/05), Laval (C-341/05), Rüffert (C-346/06) u Il-Kummissjoni vs Il-Lussemburgu (C-319/06), il-QĠUE bidlet l-istandards tal-impjieg, maħsuba oriġinarjament bħala standards minimi fil-PWD, għal "limitu massimu" ta' termini u kondizzjonijiet tal-impjieg. Iżda sadattant, il-QĠUE tat żewġ sentenzi b'effett aktar protettiv għall-ħaddiema stazzjonati: fil-kawża (C-396/13) Sähköalojen ammattiliittory hi ddecidiet li l-kategorizzazzjoni tal-ħaddiema fi gruppi ta' paga differenti li huma vinkolanti b'mod universali u trasparenti fi ftehim

kollettiv trid tapplika wkoll għall-ħaddiema stazzjonati. Aktar reċentement, fil-kawża (C-115/14) Regio-Post, hija ddeċidiet li l-Istati Membri jistgħu jesiġu li l-offerenti ta' akkwisti pubbliċi u s-sottokuntratturi tagħhom iħallsu lill-impjegati tagħhom paga minima stabbilita.

B. Riformi biex titjeb il-prestazzjoni

Fid-dawl ta' dawn in-nuqqasijiet, il-Kummissjoni nediet riforma fi sforz biex taġġorna l-PWD originali u ssaħħaħ l-infurzar. Dawn ir-riformi ħadu inkunsiderazzjoni l-aġġornamenti u t-tibdil fix-xejriet tal-mobilità tat-Trattati Ewropej. FI-2017 kien hemm 2.8 miljun ħaddiem stazzjonat fl-UE, numru li bejn l-2010 u l-2017 żdied bi 83%.

Iż-żewġ proposti legiżlattivi ewlenin:

1. Id-Direttiva 2014/67/UE dwar l-Infurzar

Din id-Direttiva tohloq qafas legali komuni għall-identifikazzjoni ta' stazzjonar ġenwin ta' ħaddiema u tippermetti implimentazzjoni, applikazzjoni u infurzar aktar uniformi ta' standards komuni. Din tiċċara d-definizzjoni ta' stazzjonar u tiddefinixxi r-responsabbiltajiet li jaqgħu fuq spallejn l-Istati Membri biex jivverifikaw il-konformità mal-PWD, speċjalment f'setturi b'riskju akbar ta' Prattika ħażina, bħall-kostruzzjoni jew it-trasport tal-merkanzija bit-triq. Hija timmira li tikseb kooperazzjoni aħjar bejn l-awtoritajiet nazzjonali inkarigati mill-istazzjonar, billi ssaħħaħ l-obbligu ta' rispons għal talbiet għal assistenza u tiffissa l-limiti ta' żmien biex tingħata twegiba għal talbiet għal informazzjoni. FI-aħñar nett, il-penali u l-multi amministrattivi imposti fuq il-fornituri tas-servizzi minn Stat Membru wieħed issa jistgħu jiġu infurzati u rkuprati fi Stat Membru ieħor.

2. Id-Direttiva riveduta dwar l-Istazzjonar tal-Ħaddiema tat-28 ta' Ġunju 2018 (Direttiva UE 2018/957)

F'Marzu 2016, il-Kummissjoni pproponiet reviżjoni tal-PWD originali (96/71/KE) bil-għan li tiġi żgurata l-applikazzjoni tal-liġi tax-xogħol tal-Istat Membru ospitanti fil-każ ta' stazzjonar fit-tul, u li jiġu indirizzati kwistjonijiet bħal pagi ugwali, l-applikabbiltà tal-ftehimiet kollettivi u t-ttrattament tal-ħaddiema temporanji permezz ta' aġenzija.

Malli ġiet ippubblikata din il-proposta, 11-il kamra parlamentari tal-Istati Membri ressqu opinjoni motivata, biex jagħtu bidu għal analiżi tas-sussidjarjetà – l-hekk imsejġha proċedura tal-karta s-safra. Ħafna mill-opinjoniġiet iddeploraw il-fatt li l-prinċipju ta' "xogħol ugwali għal paga ugwali" jikkawża żvantagġ kompetittiv għall-ħaddiema tagħhom u li l-Istati Membri jtilfu d-dritt tagħhom li jiddeċiedu dwar il-kondizzjonijiet bażiċi tax-xogħol u tal-impjeg tal-ħaddiema temporanji stazzjonati permezz ta' aġenzija kif previst fid-Direttiva tal-2008 dwar Xogħol Temporanju permezz ta' Aġenzija (TAW).

Wara negozjati intensivi bejn il-Kummissjoni, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew, il-Kunsill adotta d-Direttiva riveduta fil-21 ta' Ġunju 2018. B'effett mit-30 ta' Lulju 2020, id-Direttiva Emendatorja tal-2018 dwar il-Ħaddiema Stazzjonati taffettwa l-oqsma li ġejjin:

- L-Istazzjonar fit-tul: L-istazzjonar jista' jidm sa 12-il xahar, b'estensjoni possibbli ta' sitt xhur (oriġinarjament il-Kummissjoni kienet ipproponiet 24 xahar). Wara dan il-perjodu, japplikaw id-dispożizzjonijiet tal-liġi tax-xogħol tal-Istat Membru ospitanti.

- Ir-remunerazzjoni: Ir-regoli kollha tal-pajjiż ospitanti applikabbli għall-ħaddiema lokali se japplikaw ukoll għall-ħaddiema stazzjonati kollha mill-ewwel jum, jiġifieri japplika l-prinċipju ta' paga ndaqs għall-istess xogħol fl-istess post. Fir-rigward ta' elementi oħra ta' remunerazzjoni, ir-reviżjoni tintroduċi regoli aktar ċari għall-allowances, filwaqt li l-ispejjeż tal-ivvjaġġar, tal-manteniment u tal-akkomodazzjoni mhumiex deducibbli mis-salarji tal-ħaddiema. Kif stabbilit mid-Direttiva dwar l-Infurzar, l-elementi obbligatorji li jikkostitwixxu remunerazzjoni fi Stat Membru jridu jkunu disponibbli fuq sit web nazzjonali wieħed;
- Il-kondizzjonijiet tax-xogħol: L-Istati Membri jistgħu japplikaw ftehimiet kollettivi reġjonali jew settorjali li huma kbar u rappreżentattivi. Preċedentement dan kien validu biss għal ftehimiet kollettivi applikabbli universalment fis-settur tal-konstruzzjoni. Fir-rigward tal-kondizzjonijiet ta' akkomodazzjoni fil-pajjiż ospitanti, iridu jiġu applikati r-regoli nazzjonali eżistenti għall-ħaddiema lokali 'l bogħod mid-dar għal raġunijiet ta' xogħol.
- Il-ħaddiema stazzjonati b'xogħol temporanju permezz ta' aġenzija: Il-PWD riveduta tiżgura trattament ugwali għall-ħaddiema stazzjonati b'xogħol temporanju permezz ta' aġenzija. L-istess kondizzjonijiet applikabbli għall-aġenziji temporanji nazzjonali tal-impjeggi se japplikaw ukoll għal dawk l-aġenziji transfruntiera li jimpjegaw ħaddiema.
- It-trasport: Id-Direttiva (UE) 2020/1057, li daħlet fis-seħħ fl-1 ta' Awwissu 2020, tistabbilixxi regoli speċifiċi fir-rigward tad-Direttiva 96/71/KE u d-Direttiva 2014/67/UE għall-istazzjonar tax-xufiera fis-settur tat-trasport bit-triq. Din temenda d-Direttiva 2006/22/KE fir-rigward tar-rekwiżiti tal-infurzar u r-Regolament (UE) Nru 1024/2012. L-Istati Membri għandhom sat-2 ta' Frar 2022 biex jittrasponu d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva fil-leġiżlazzjoni nazzjonali. Il-kjarifika leġiżlattiva għal ħaddiema mobbli ħafna oħra f'setturi oħra minbarra t-trasport bit-triq għadha pendenti. Fis-sentenza Dobersberger (C-16/18) tad-19 ta' Dicembru 2019, il-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja eskludiet mill-kamp ta' applikazzjoni tal-PWD lil ħaddiema li jwettqu servizzi abbord ta' ferroviji internazzjonali.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament Ewropew kien il-mutur wara l-leġiżlazzjoni dwar il-libertà tal-moviment tal-persuni u tas-servizzi. Il-Parlament ilu mill-2004 iqajjem il-kwistjoni tal-ħtieġa li tittejjeb il-PWD (ara dan l-[istudju](#) tal-Parlament ta' Ġunju 2016).

Matul in-negozjati dwar ir-reviżjoni tal-PWD, il-Parlament speċifikament insista fuq "paga ugwali għal xogħol ugwali" u sabiex l-Istati Membri jkunu jistgħu japplikaw ftehimiet reġjonali, settorjali jew industrijali. Barra minn hekk, immira li l-Istati Membri jkunu jistgħu, permezz ta' klawżola ta' rieżami, jimponu lill-impriżi barranin l-istess obbligi nazzjonali fl-eventwalità ta' sottokuntrattar. Irnexxielu wkoll jikseb perjodu ta' traspożizzjoni u ta' applikazzjoni ta' sentejn għad-direttiva.

Regina Konle-Seidl / Zahra Boudalaoui-Buresi
12/2020

